

в середньому 731 г/л проти 662 г/л у сорту 'Поліський 7'. Виявлено, що серед сортів тритикале озимого спостерігається перевага за показником умісту білка, клейковини та натурі зерна у сорту 'Мольфар'.

Встановлено, що згідно вимог ДСТУ 4762:2007 за показником клейковини сорти тритикале ози-

мого, в середньому по варіантах, відповідають першому класу, за показником білка – другому ('Мольфар') та третьому класу, а натурі зерна – першому та другому класу ('Поліський 7'). Жито озиме сорту 'Сіверське', згідно вимог ДСТУ 4522:2006 по натурі зерна, в середньому по досліді відносилось до 3-го класу.

УДК 633.11:631.5

Генералов М. Р.¹, здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти

Мазуренко Б. О.^{1*}, доктор філософії, доцент

Національний університет біоресурсів і природокористування України

*e-mail: mazurenko.bohdan@nubip.edu.ua

ВПЛИВ ПІДЖИВЛЕНЬ АЗОТНИМИ ДОБРИВАМИ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ

Пшениця озима залишається основною хлібною культурою України. Новітні виклики вимагають перегляд підходів до ведення сільського господарства. Збільшення вартості азотних добрив призводить до зменшення їх застосування, що відбивається на якості та врожайності зерна. Зменшення норм азотних добрив призводить до зміщення акцентів у сторону напівінтенсивних сортів, які можуть формувати достатній рівень врожайності в умовах обмеженого ресурсного забезпечення, а внесені азотні добрива в підживлення ефективно підвищують продуктивність цих сортів.

Дослідження проводилися протягом вегетаційного сезону 2023–2024 рр. за двофакторною схемою. Фактором А виступали сорти пшениці м'якої озимої: 'Колонія', 'Патрас', 'Кубус'. Фактор В – Підживлення посівів: В1. $N_{75(BVCH\ 25)}$ у формі КАС-28 (контроль); В2. $N_{75(BVCH\ 25)}$ у формі КАС-28 + $N_{10(BVCH\ 39)}$ у формі карбаміду; В3. $N_{75(BVCH\ 25)}$ у формі сульфату амонію (контроль); В4. $N_{75(BVCH\ 25)}$ у формі сульфату амонію + $N_{10(BVCH\ 39)}$ у формі карбаміду. Повторність досліді трикратна. Площа облікової ділянки 25,2 м². Ширина міжрядь 15 см. Норма висіву 3,5 млн. схожих насінин/га. Строк сівби – 10 вересня. Насіння оброблено протруйником Паскаль. Попередник горох, обробіток ґрунту після збору попередника – безполицевий на глибину до 15 см.

Було встановлено, що висота рослин варіювала сильніше залежно від підживлення, ніж від сортів. Висота рослин у фазу повної стиглості становила 92,5 см у сорту 'Колонія', 104,8 см у

сорту 'Патрас' та 98,6 см у сорту 'Кубус'. При застосуванні множинного порівняння за критерієм Тьюкі було встановлено, що додаткове внесення 10 кг/га д.р. азоту у формі карбаміду в фазу прапорцевого листка не давало істотну прибавку до довжини рослини порівняно з варіантом, де він не застосовувався. В середньому по підживленню висота становила 101,7 см на контрольному варіанті, 103,3 см – при додаванні карбаміду, а при використанні сульфату амонію – 94,1 см, тоді як при додаванні карбаміду зростала до 95,4 см.

Варіанти підживлення суттєво впливали на формування елементів продуктивності посіву. Маса зерна з колоса також варіювала по сортам та варіанту підживлень. У сорту 'Колонія' найвища маса зерна з колосу була за варіанту застосування сульфату амонію – 1,55 г, а варіант з внесенням КАС та комбінації з карбамідом виявився найкращим у сортів 'Патрас' (1,43 г) і 'Кубус' (1,49 г). Щодо урожайності зерна, то ці варіанти також були найкращими. Урожайність зерна сорту 'Колонія' коливалася в межах 7,65–8,12 т/га 'Патрас' – 7,35–7,56 т/га, а 'Кубус' – 7,34–8,01 т/га.

Відсутність суттєвої різниці між деякими найкращими варіантами комбінацій «сорт»–«підживлення» вказує на необхідність подальших досліджень, які б покривали більший спектр погодних умов, оскільки ефективність добрив залежить від багатьох чинників. У той же час подібні рівні урожайності вказують на необхідність прийняття рішень виходячи з економічних показників.